

LOBS AR LOBU SAZATYKA

krāsojamā grāmata

par Latgales mākslinieku Antonu Kūkoju un Baltkrievijas mākslinieku Jazepu Drozdoviču

Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma.

«Izglītības apstākļu uzlabošana mākslas mantojuma saglabāšanai Latvijā un Baltkrievijā pārrobežu sadarbības ietvaros / Virtuālā realitāte (LLB-2-244)

Pateicamies Latgales Kultūrvēstures muzejam Rēzeknē par sadarbību un iespēju izmantot fotomateriālus krāsojamā grāmatā un interaktīvajos mācību stundu materiālos.

We would like to express our gratitude to the Latgale Culture and History Museum in Rēzekne for cooperation and for providing us the possibility to use photo materials for the colouring book and for interactive lessons.

Благодарим Музей истории культуры Латгалии в Резекне за сотрудничество и возможность использовать фотоматериалы в книжке-раскраске и в интерактивных уроках.

Autors: Sandra Vorkale

Mākslinieks / dizainers: Ineta Zvonņikova

Tulks: Viola Adruščenko

J. SOIKĀNA LUDZAS MĀKSLAS SKOLA

LOBS AR LOBU SAZATYKA

krāsojamā grāmata

par Latgales mākslinieku Antonu Kūkoju un Baltkrievijas mākslinieku Jazepu Drozdoviču

Šis projekts finansēts Eiropas Savienība
This project is funded by the
European Union

J. SOIKĀNA LUDZAS MĀKSLAS SKOLA

Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma.

«Izglītības apstākļu uzlabošana mākslas mantojuma saglabāšanai Latvijā un Baltkrievijā pārrobežu sadarbības ietvaros / Virtuālā realitāte (LLB-2-244)»

EUROPEAN NEIGHBOURHOOD AND PARTNERSHIP INSTRUMENT 2007-2013 CROSS BORDER COOPERATION PROGRAMME LATVIA-LITHUANIA-BELARUS

“Improvement of the educating conditions of the art heritage in Latvia and Belarus in the framework of the cross-border cooperation”/ VIRTUAL REALITY (LLB-2-244)

The Latvia, Lithuania and Belarus Cross-border Cooperation Programme within the European Neighbourhood and Partnership Instrument succeeds the Baltic Sea Region INTERREG IIIB Neighbourhood Programme Priority South IIIA Programme for the period of 2007-2013. The overall strategic goal of the programme is to enhance the cohesion of the Latvian, Lithuanian and Belarusian border region, to secure a high level of environmental protection and to provide for economic and social welfare as well as to promote intercultural dialogue and cultural diversity. Latgale region in Latvia, Panevėžys, Utena, Vilnius, Alytus and Kaunas counties in Lithuania, as well as Vitebsk, Mogilev, Minsk and Grodno oblasts take part in the Programme. The Joint Managing Authority of the programme is the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania. The web site of the programme is www.enpi-cbc.eu.

The European Union is made up of 28 Member States who have decided to gradually link together their know-how, resources and destinies. Together, during a period of enlargement of 50 years, they have built a zone of stability, democracy and sustainable development whilst maintaining cultural diversity, tolerance and individual freedoms.

The European Union is committed to sharing its achievements and its values with countries and peoples beyond its borders.

Project “Improvement of the educating conditions of the art heritage in Latvia and Belarus in the framework of the cross-border cooperation” or VIRTUAL REALITY

On August 24, 2013, implementation of the project “Improvement of the educating conditions of the art heritage in Latvia and Belarus in the framework of the cross-border cooperation”, acronym VIRTUAL REALITY (LLB-2-244) started. The project is realised by Ludza Municipality in cooperation with the Department of Ideology work, Culture and Youth Affairs of Glubokoye District Executive Committee, Belarus. The duration of the project is 16 months. Within the project the following activities have been implemented: J. Soikāns Ludza Art School and Glubokoye Art School have been repaired, the partners have bought new equipment, new art teaching aid has appeared and the colouring book on the basis of artists A. Kūkojs' and Y. Drozdovich's works has been made. The partners' art pedagogues have acquired knowledge and skills in using the interactive board for using it in the art teaching process and development of the methodological material in ActivInspire software. Art Schools' pupils took part in virtual lessons, in the final project events working out common works using A. Kūkojs' and Y. Drozdovich's art and composition techniques and principles.

The total project budget is 222,098.19 EUR; the European Union co-financed 90% of the total project budget.

The contents of this publication are the sole responsibility of Ludza Municipality and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma

«Izglītības apstākļu uzlabošana mākslas mantojuma saglabāšanai Latvijā un Baltkrievijā pārrobežu sadarbības ietvaros»/ VIRTUĀLA REALITĀTE (LLB-2-244)

Vispārēja informācija par Programmu:

Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma ir Baltijas jūras reģiona INTERREG IIIB Kaimiņattiecību programmas IIIA Dienvidu prioritātes turpinājums 2007. - 2013.gadam. Vispārējais Programmas stratēģiskais mērķis ir veicināt Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas robežu reģionu teritoriālo kohēziju, nodrošināt augsta līmeņa vides aizsardzību un ekonomisko un sociālo labklājību, kā arī veicināt starpkultūru dialogu un kultūras daudzveidību.

Programma aptver Latgales reģionu Latvijā, Paņevežas, Utenas, Viļņas, Alitas un Kauņas apgabalus Lietuvā, kā arī Vitebskas, Mogiļevas, Minskas un Grodņas apgabalus Baltkrievijā. Kā Programmas Kopīgā vadības iestāde darbojas Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrija. Programmas oficiālā interneta vietne ir www.enpi-cbc.eu.

Paziņojums par ES:

Eiropas Savienību veido 28 dalībvalstis, kas nolēmušas pakāpeniski apvienot savu kompetenci, resursus un likteņus. Piecdesmit gadus ilgā paplašināšanās perioda laikā tās ir kopīgiem spēkiem izveidojušas stabilitātes, demokrātijas un ilgtspējīgas attīstības zonu, vienlaikus saglabājot kultūru daudzveidību, toleranci un personiskās brīvības.

Eiropas Savienība labprāt dalās savos sasniegumos un vērtībās ar valstīm un cilvēkiem aiz ES robežām.

Vispārēja informācija par projektu

2013. gada 24. augustā tika uzsākta projekta „Izglītības apstākļu uzlabošana mākslas mantojuma saglabāšanai Latvijā un Baltkrievijā pārrobežu sadarbības ietvaros”, saīsināti Virtuālā realitātē (LLB-2-244) īstenošana. Projekta vadošais partneris ir Ludzas novada pašvaldība (Latvija), sadarbības partneris – Glubokoje rajona izpildkomitejas ideoloģiskā darba, kultūras un darba ar jaunatni nodaļa (Baltkrievijas Republika). Projekta ilgums - 16 mēneši. Projektā tika īstenotas šādas aktivitātes: izremontētas J. Soikāna Ludzas mākslas skola un Glubokoje mākslas skola, skolām iegādāts jauns aprīkojums, izveidots metodiskais materiāls un krāsojamā grāmata par māksliniekiem A.Kūkoju un J.Drozdoviču. Pedagogi apguva zināšanas un ieguva iemaņas interaktīvās tāfeles izmantošanai mākslas izglītības procesā un metodisko materiālu izstrādē ActivInspire programmā. Mākslas skolu audzēkņi aktīvi iesaistījās gan virtuālajās stundās, gan noslēguma pasākumos, izstrādājot kopdarbus, kuros apguva A.Kūkoja un J.Drozdoviča mākslinieciskos rokrakstus un kompozīcijas principus. Projekta kopējais budžets ir 222 098.19EUR, Eiropas Savienības finansējums sastāda 90% no kopējās summas.

ES nav atbildīga par sniegto informāciju: Par šī metodiskā materiāla saturu pilnībā ir atbildīga Ludzas novada pašvaldība un tas nekādā veidā nevar tikt izmantots, lai atspoguļotu Eiropas Savienības uzskatus.

**“LOBSAR LOBU SAZATYKA” vai krāsojamā grāmata
par Latgales mākslinieku Antonu Kūkoju un Baltkrievijas mākslinieku Jazepu Drozdoviču**

Krāsojamā grāmata par Latgales mākslinieku, dzejnieku, kultūras darbinieku Antonu Kūkoju (1940-2007) un Baltkrievijas mākslinieku Jazepu Drozdoviču (1888-1954) radīta projekta “Izglītības apstākļu uzlabošana mākslas mantojuma saglabāšanai Latvijā un Baltkrievijā pārrobežu sadarbības ietvaros/virtuālā realitātē” (LLB-2-244) ietvaros. Krāsojamai grāmatai nav beigu, ir tikai sākums un vidus, kur satiekas abu mākslinieku ideju realizācija 21.gs. sākumā jeb J.Soikāna Ludzas mākslas skolas un Glubokojas J.Drozdoviča skolas radošais kolektīvs, kas ir šī materiāla sastādītājs/izstrādātājs. Abu mākslinieku vienu no otra šķir valstu un laikmetu robežas, bet vieno dvēseles gara radošais spēks, vienkāršība, dzimtās zemes, kultūras, valodas un cilvēkmīlestība, zinātkāre un drosme, īstenot savas idejas jeb tā saucamais “labais trakums”.

Krāsojamā grāmata daļām jeb divām daļām jeb diviem sākumiem. Viena daļa ir par Antonu Kūkoju, kuras līdzautors ir pats mākslinieks, jo liela daļa vārdu, teikumu ir pārņemti no darba “Mūžs Latgales kultūrā” (2005), un stāsta par bērnību, skolas un augstskolas laikiem, profesijām un aizrautībām, sasniegumiem un priekiem.

Otra daļa stāsta par mākslinieku Jazepu Drozdoviču.

Abu autoru dzīves un daiļrades fakti ir sakārtoti deviņos tematiskos “stāstos”, kurus var izmantot kā atsevišķas mācību nodarbību tēmas, kuras ir papildinātas ar metodisko materiālu elektroniskā/digitālā formā.

„Two good people have met” or a colouring book about Latgalian artist Antons Kūkojs and Belorussian artist Yazep Drozdovich.

The colouring book about the Latgalian artist, poet and cultural worker Antons Kūkojs (1940-2007) and the Belorussian artist Yazep Drozdovich (1888-1954) was created within the frames of the project “Improvement of the educating conditions of the art heritage in Latvia and Belarus in the framework of the cross-border cooperation”/ VIRTUAL REALITY (LLB-2-244). The colouring book has no end – there is only the beginning and the centre, which is the meeting point of the materialisation of both artists' ideas in the 21st century – creative teams of J.Soikāns Ludza Art School and Y.Drozdovich Glubokoye Art School, who worked out this colouring book. The artists are separated from each other by state and age borders, but they are united by the creative strength of the soul spirit, modesty, love for the native land, culture, language and people, thirst after knowledge and courage in realisation of their ideas, or so-called “good madness”.

The colouring book consists of two parts or two beginnings. One part is about Antons Kūkojs, and its co-author is the artist himself, because the large part of the words, texts are taken from his work “Mūžs Latgales kultūrā” (Latv. for *Life in the Latgalian Culture*, 2005), and he speaks about his childhood, school and university time, occupations and passions, achievements and joy.

The second part is about the artist Yazep Drozdovich.

The facts about both authors' life and creative activities are divided into nine separate “stories”, which can be used as separate topics for lessons, and they are supplemented with teaching aid in digital form.

Ludza Art School thanks the Museum of Culture History of Latgale and A.Kūkojs' family for the photos.

“LOBS AR LOBU SAZATYKA” krāsojamās grāmatas SATURS

1. Bērnības laiki jeb dzimšanas dienas rakts	8 - 9
2. Skolas laiki jeb zils tīrums baltām puķēm	10 - 11
3. Augstskolas laiki jeb dzīves lielle pedagoģi	12 - 13
4. Omots na komots jeb monogramma un iniciāļi	14 - 15
5. Vārdu burvis jeb ilustrācija dzejolim	16 - 17
6. Latgales ainavas meistars jeb gadalaiki	18 - 19
7. Kino pasaule jeb filmas kadra spēks	20 - 21
8. Māla v ezuma vilcējs jeb klusā daba ar noslēpumu	22 - 23
9. Mākslas skolas pamatlicējs jeb logi skolas acis	24

СОДЕРЖАНИЕ книжки-раскраски „Глубокие люди в Глыбоком и Лудзе”

„Two good people have met” or a colouring book TABLE OF CONTENTS

1. Детство, или орнамент даты рождения	8 - 9	1. Childhood, or pattern of the date of birth	8 - 9
2. Школьные годы, или голубое поле для голубых цветов	10 - 11	2. School, or blue field for white flowers	10 - 11
3. Университеты, или большие учителя жизни	12 - 13	3. University, or life pedagogues	12 - 13
4. Ремесло – не хомут, или монограммы и инициалы	14 - 15	4. Job isn't a yoke, or monogram and initials	14 - 15
5. Волшебник слов, или иллюстрация к стихотворению	16 - 17	5. Word magician, or poem illustration	16 - 17
6. Мастер латгальского пейзажа, или времена года	18 - 19	6. Master of Latgalian landscape, or seasons	18 - 19
7. Мир кино, или сила кадра	20 - 21	7. Cinema world, or film shot strength	20 - 21
8. Глиняная повозка, или тихая природа с тайной	22 - 23	8. Clay cart dragger, or silent nature with a secret	22 - 23
9. Основатель художественной школы, или окна – глаза школы	24	9. Art School founder, or windows as school eyes	24

māmiņa
Helēna

tētis
Francis

es ļoti
mazītiņi

te es uz krēsla,
lai būtu liels

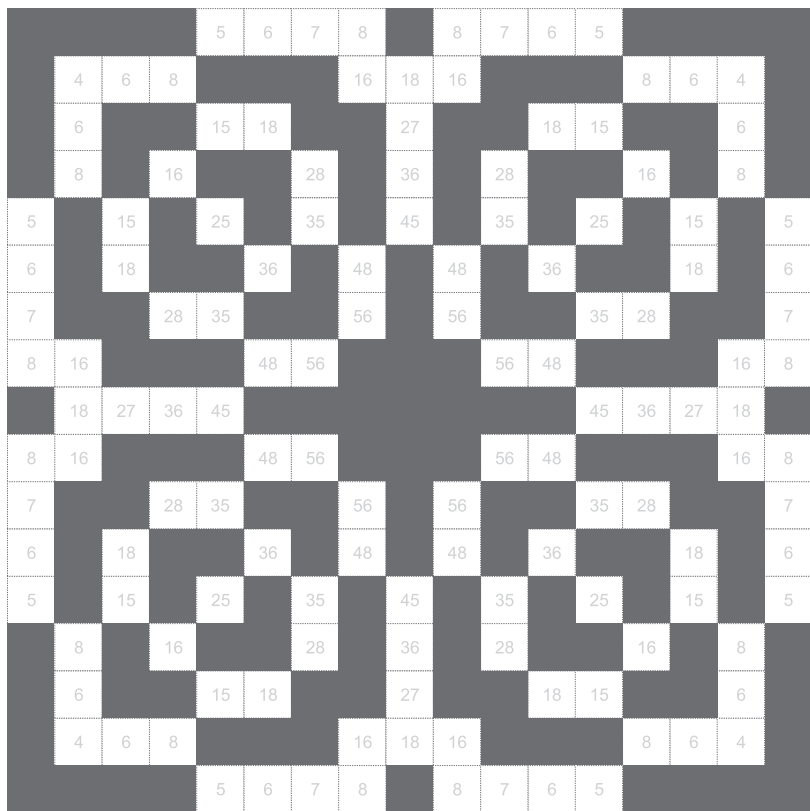

Es piedzimu māmiņai 1940.gada 23.decembrī pirms pašiem Ziemassvētkiem Latgales pašā sirdī – Rogovkā. Manai māmiņai bija vārds Helēna, tētim – Francis, bet mani nosauca par Antonu. Es biju pavisam mazs puika, kad tēti – kalēju, iesauca armijā. Bija karš. Kā pa miglu atceros, ka bērnu tētim kabatā pupas un murmulēju – *atgriezies* ātrāk ar bonbongu maisu pār plecu. Tētis *neatgriezās*. Krita karā. Mana māmiņa bija strādīga un ticīga. Viņai patika dziedāt, meistarot rokdarbus, audzēt puķes, labi padevās ēst gatavošana un šūšana.

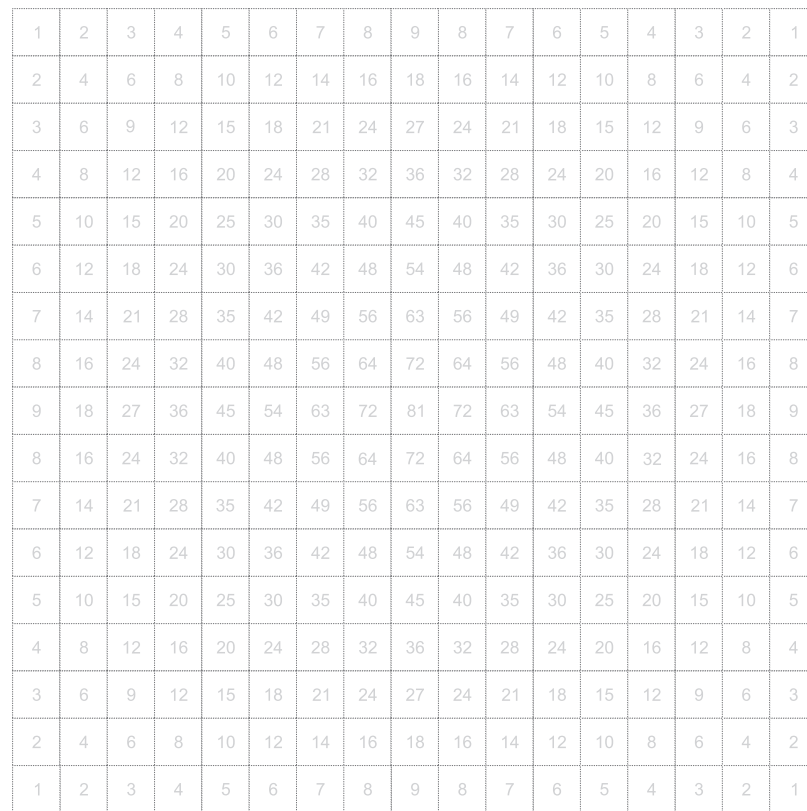
I was born on the 23rd of December, 1940, before the very Christmas in the heart of Latgale – in Rogovka village. My mom's name was Helēna, dad's name was Francis, and they called me Antons. I was quite small, when my daddy – a blacksmith – was called up to the military service. It was the war time. Through a mist I remember me pouring beans in to my daddy's pockets and babbling about his *coming back* soon with a bag of sweets over the shoulder. Daddy *didn't come back*. He perished in the war. My mummy was hardworking and religious. She liked singing, handicraft, growing flowers, she was good at cooking and sewing.

Я у мамы родился 23 декабря 1940 года перед Рождеством в самом сердце Латгалии – в Роговке. Мою маму звали Хелена, папу – Францис, а меня называли Антоном. Я был совсем маленьким мальчиком, когда моего папу – кузнеца – призвали в армию. Была война. Как в тумане я помню, как насыпал отцу в карманы фасоль и бормотал: «*Возвращайся* скорее с мешком конфет через плечо». Папа *не вернулся*. Погиб на войне. Моя мама была очень работающая и верующая. Ей нравилось петь, заниматься рукоделем, выращивать цветы, она хорошо готовила и шила.

Bērnības dienas jeb dzimšanas dienas raksts Childhood, or pattern of the date of birth Детство, или орнамент даты рождения

1.attēls. Antona Kūkoja dzimšanas dienas raksts. Fig. 1. Pattern of Antons Kūkojs' date of birth. Рис. 1 Орнамент даты рождения Антона Кукойса.

2.attēls. Vieta tavai dzimšanas dienas zīmei. Fig. 2. Place for the pattern of your date of birth. Рис. 2. Орнамент даты твоего рождения.

Lai uzzīmētu savu dzimšanas dienas rakstu, strādā 2. attēlā.

To draw the pattern of your date of birth, work with Figure 2.

Чтобы нарисовать свой орнамент, работай с Рисунком 2.

A. Kūkoja dzimšanas dienas datums (diena, mēnesis, gads)

A.Kūkojs' date of birth

Дата рождения А.Кукойса (день, месяц, год)

2	3	1	2	1	9	4	0
---	---	---	---	---	---	---	---

A. Kūkoja dzimšanas dienas datu cipari augošā secībā

Numbers in A.Kūkojs' date of birth in ascending order

Числа в дате рождения А.Кукойса в порядке возрастания

1	2	3	4	9	0		
---	---	---	---	---	---	--	--

1.Ar krustiņu atzīmē visus vienciparu skaitļus, kas ir tavā dzimšanas dienas datumā. 2. Ar krustiņu atzīmē visus tos divciparu skaitļus, kuru otrais cipars ir tāds, kā tavā dzimšanas dienas datumā, arī nulle, ja tāda ir.

3. Izkrāso savu dzimšanas dienas rakstu ar divām krāsām – vienu gaišu, otru – tumšu.

1. With a cross mark all one-digit numbers that your date of birth contain. 2. With a cross mark all two-digit numbers with the second digit the same as in your date of birth has in it, mark also zero, if there is any.

3. Colour the pattern of your date of birth with two colours – light and dark.

1. Крестиком отметь все однозначные числа, которые имеются в дате твоего рождения. 2. Крестиком отметь те двузначные числа, в которых второе число есть в дате твоего рождения, а также ноль, если таковой имеется. 3. Раскрась орнамент даты твоего рождения двумя цветами – один темный, а другой – светлый.

Uzraksti savu dzimšanas dienas datumu (diena, mēnesis, gads)

Write your date of birth (day, month, year)

Напиши дату своего рождения

--	--	--	--	--	--	--	--

Uzraksti dzimšanas dienas datuma ciparus augošā secībā, nulli -pēdējo

Write the numbers of your date of birth in the ascending order, zero should be the last number

Напиши числа даты своего рождения в порядке возрастания, ноль должен быть последним

--	--	--	--	--	--	--	--

māmiņai
ir skaista
piesparude

bet es esmu
gandrīz
tik pat liels
kā mamma,
kad viņa
vēl

te es
jau esmu
izaudzis liels

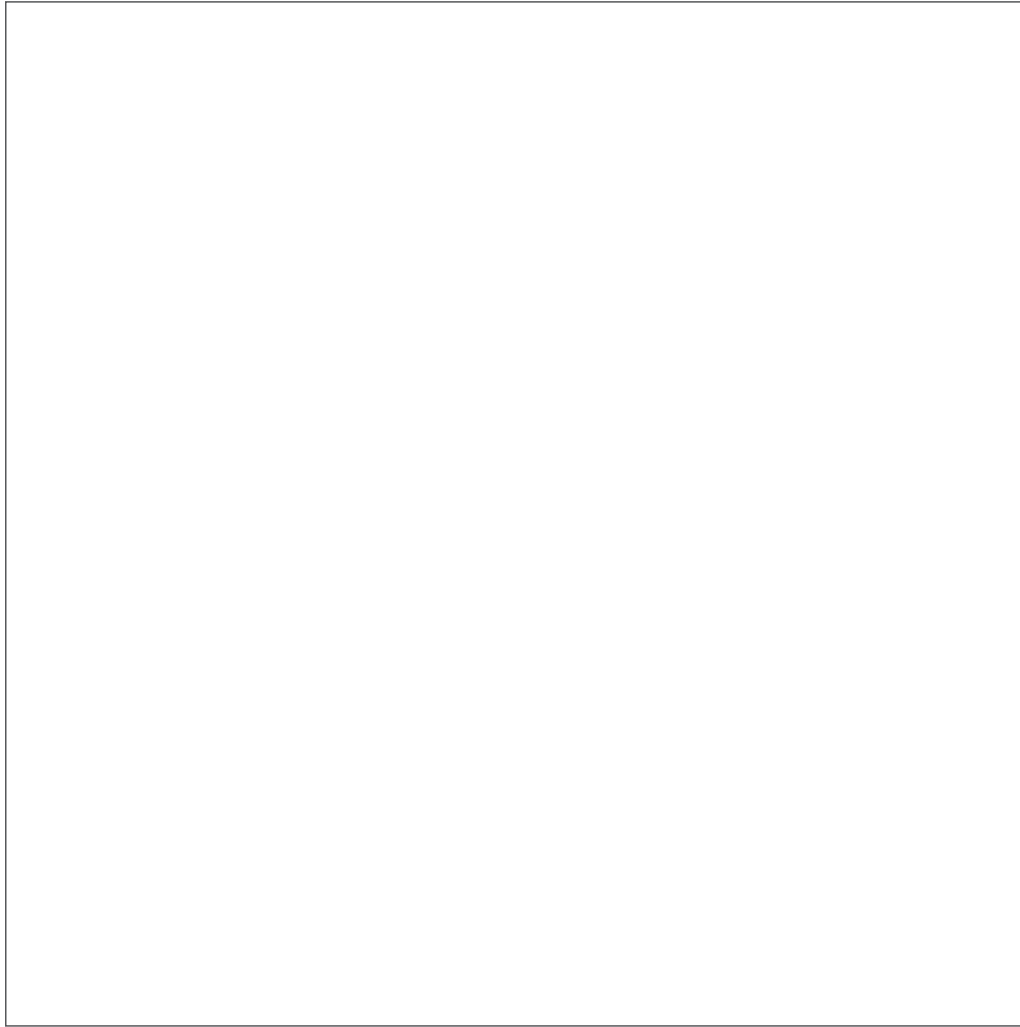
te mans
pirmais
zīmēšanas
skolotājs
Jānis Unda

Skolas gaitas es uzsāku 1947. gada rudenī Rogovkas pamatskolā. Skolas soli tur bija melnā krāsā. Pirmās skolotājas vārdu es neatminos, bet man ļoti patika zīmēt. Kad es uzsāku mācības 2. klasē, māmiņa pārdeva govī un nopirka šujmašīnu un ietinamā papīra ķīpu – piegrieztņēm. Vispirms pa tiem izdzīvojos es, sazīmējot mājas, žogus, kokus, ratus, ragavas un nezin kāpēc puķes, kas bija vislielākās. Mans pirmais zīmēšanas skolotājs bija Jānis Unda, kurš reiz kļuva par ļoti svarīgu cilvēku visā manā dzīvē. Es tāpat kā daudzi citi bērni Latgalē nezināju, kas tās ir - tapetes. Viņš skaidroja – “Balts tīrums zilām puķēm”.

I started my studies in autumn of 1947, in Rogovka Elementary School. Benches were black there. I don't remember my first schoolteacher's name, but I liked drawing very much. When I was a 2nd grade pupil, my mom sold our cow and bought a sewing machine and a package of wrapping paper for patterns. First, the paper was placed at my disposal and I drew houses, fences, trees, carts, sleighs and no one knows why – flowers, and they were the largest in the drawing. My first art teacher was Jānis Unda, who became a very important person in my entire life. Like many other children in Latgale, I didn't know what wallpaper was. He explained, “It's a white field for blue flowers”.

Школьные годы для меня начались осенью 1947 года в Роговской основной школе. Парты в школе были черного цвета. Не помню имя первой учительницы, и мне очень нравилось рисовать. Когда я пошел во второй класс, мама продала корову и купила швейную машинку и целую кипу оберточной бумаги для выкроек. Сначала с ней поработал я и нарисовал дома, заборы, деревья, телеги, сани и непонятно почему – цветы, которые были больше всего остального.

Моим первым учителем рисования был Янис Унда, который стал очень важным человеком в моей жизни. Как и многие другие дети в Латгалии, я не знал, что такое обои. Он объяснил: «Белое поле для голубых цветов».

*zīmē savu tapeti
krāsainu rakstu šajā laukumā*

Tapetes ir ar dažādiem zīmējumiem rotātas papīra (vai cita materiāla) sloksnes, sienu un griestu dekorēšanai. Apmēram 200 gadus pirms mūsu ēras pirmās tapetes parādījās Ķīnā, bet Eiropas zemēs – mūsu ēras 8.gs. Plašu izplatību un popularitāti tās iegūst 18.gs. Latgales zemnieka sētā manā bērnības laikā tas bija neredzēts brīnums. **Aplūko tapešu paraugus un izdomā savu tapešu rakstu, kuram var dot nosaukumu “Zils tīrums baltām puķēm”.**

Wallpaper is sheets of paper (or other material) with various ornaments or drawings for wall and ceiling decoration. About 200 years B.C. first wallpaper appeared in China, but it entered Europe in the 8th century A.D. The wallpaper becomes more popular in the 18th century. At the times of my childhood the wallpaper was a singular miracle for a farmer's house in Latgale. **Look at the wallpaper patterns and think out your own pattern which can be called “Blue field for white flowers”.**

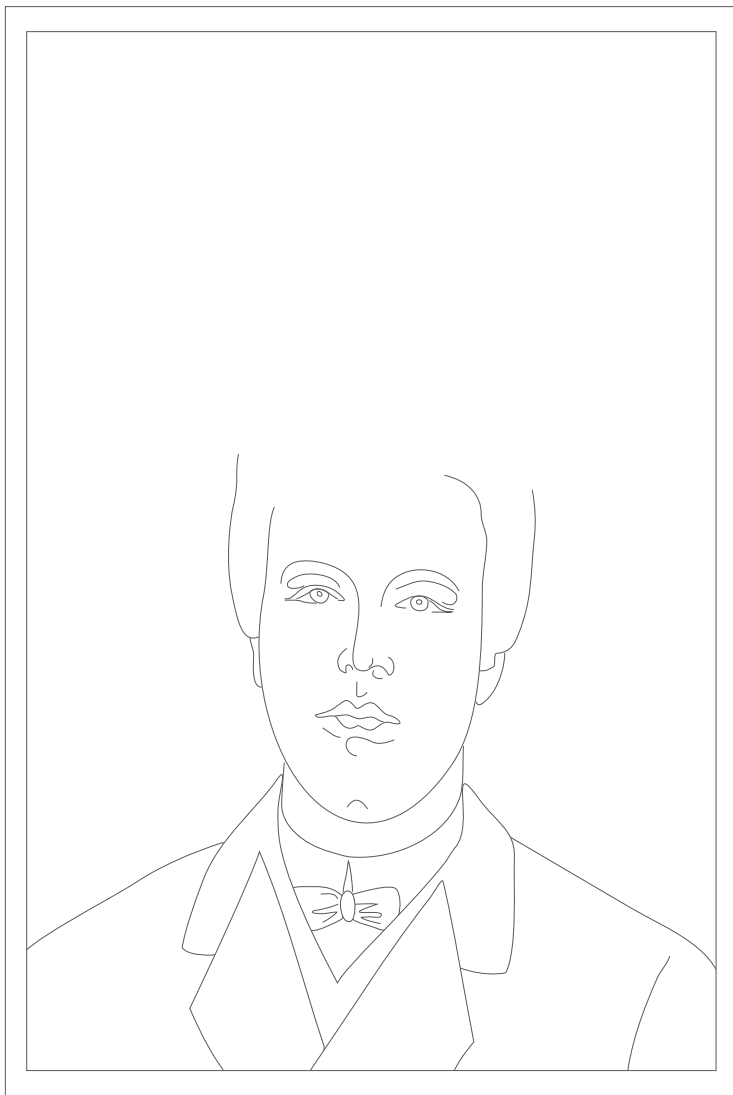
Обои – это полосы бумаги (или другого материала), украшенные различными рисунками, для украшения стен и потолка. Первые обои появились примерно 200 лет до н.э. в Китае, а в Европе – в 8-ом веке н.э. Широкое распространение и популярность обои получили в 18 веке. В доме латгальского крестьянина моего детства обои были невиданным чудом. **Посмотри на образцы обоев и придумай свой орнамент для обоев, который можно было бы назвать «Голубое поле для белых цветов».**

Jau no mazām dienām tiecos pie cilvēkiem, kuri palīdzēja man kļūt garā lielam un dzimto pusi – Latgali – mīlošam. Es jau pieminēju Jāni Undu – mākslinieku. Pīteru Migliniķi un Andriņu Jurdžu dzīvē es nesatiku, bet viņu gaismas nesēju garu pieņēmu sev par skolotāju. Pēc vidusskolas beigšanas mana dzīve lēnām sāka savīties ar mākslas, kultūras un pedagoģijas pasauli. Zīmēšanas skolotāju kvalifikācijas kursi. Rīgas lietīšķās mākslas vidusskolas Rēzeknes filiāle. Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas zinātņu nodaļas neklātie, kur satiku Jāni Pujātu, kas palīdzēja iesakņoties dziļi sirdī mīlestībai uz Latgali, tās kultūru, mākslu, valodu un cilvēkiem.

Since my childhood I have found inspiration in people, who helped me to grow up spiritually and who taught me to love my native land – Latgale. I've already mentioned artist Jānis Unda. I haven't met Pīteris Pīteris Migliniķis and Andriņš Jurdžs in my life, but I took their light bringing spirit as a teacher. When I left the secondary school, my life interlaced with the world of art, culture and pedagogy. Courses for art teachers' qualification. Rēzekne branch of Rīga Secondary School of Applied Arts. Distance studies in the Art Academy of Latvia, Art Science Department, where I met Jānis Pujāts, who helped love for Latgale, its culture, art, language and people to take roots in my heart.

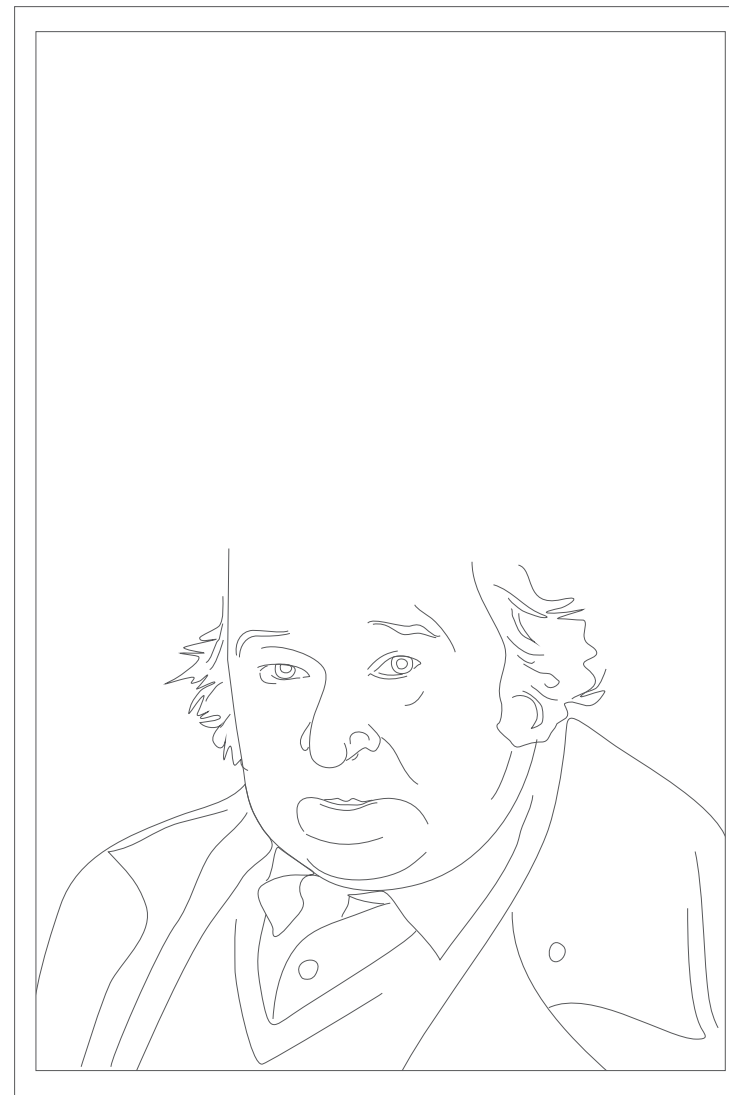
Уже с малых лет я тянулся к людям, которые мне помогли расти духом и полюбить родной край – Латгалию. Я уже называл Яниса Унду – художника. Мне не довелось встретить Питера Миглиника и Андрива Юрджа, но их дух носителей света я перенял для себя в качестве учителя. По окончании средней школы моя жизнь постепенно стала переплетаться с миром искусства, культуры и педагогики. Курсы квалификации учителей рисования. Резекненский филиал Рижской средней школы прикладного искусства. Заочное обучение на отделении художественных наук Латвийской академии искусства, где я встретил Яниса Пуята, который помог глубоко в душе укорениться любви к Латгалии, ее культуре, искусству, языку и людям.

uzzīmē cepures
Pīteram Migliniekam

un Jānim Pujātam

Dažus savus dzīves skolotājus esmu saticis klātienē, bet dažus tikai grāmatās un nostāstos. Zemnieku aizstāvim un cīnītājam par latgaliešu tiesībām Pīteram Miglinīkam un mākslas zinātniekam Jānim Pujātam prātos dzima “trakas” idejas. Padomā – kādas varētu izskatīties viņu cepures, lai paskatoties vien uz viņu cepurēm, mēs varētu saprast, ko viņi ir labu darījuši. Uzzīmē tās.

I met some of my life teachers in reality, but some of them I know from books and stories. Farmers' defender and fighter for Latgalian's rights Pīters Miglinīks and art scientist Jānis Pujāts had “crazy” ideas. Think about their hats – how could they look like? Looking at their hats people could understand what good things these people have done. Draw the hats.

Мне довелось встретить некоторых своих учителей жизни, но некоторых я знал только по книгам и рассказам. В умах защитника крестьян и борца за права латгальцев Питерса Миглиника и ученого искусств Яниса Пуята рождались «сумасшедшие» идеи. Подумай, как могли бы выглядеть их шапки, что поглядев на них, мы могли бы понять, какие хорошие дела сделали эти люди. Нарисуй их.

AD

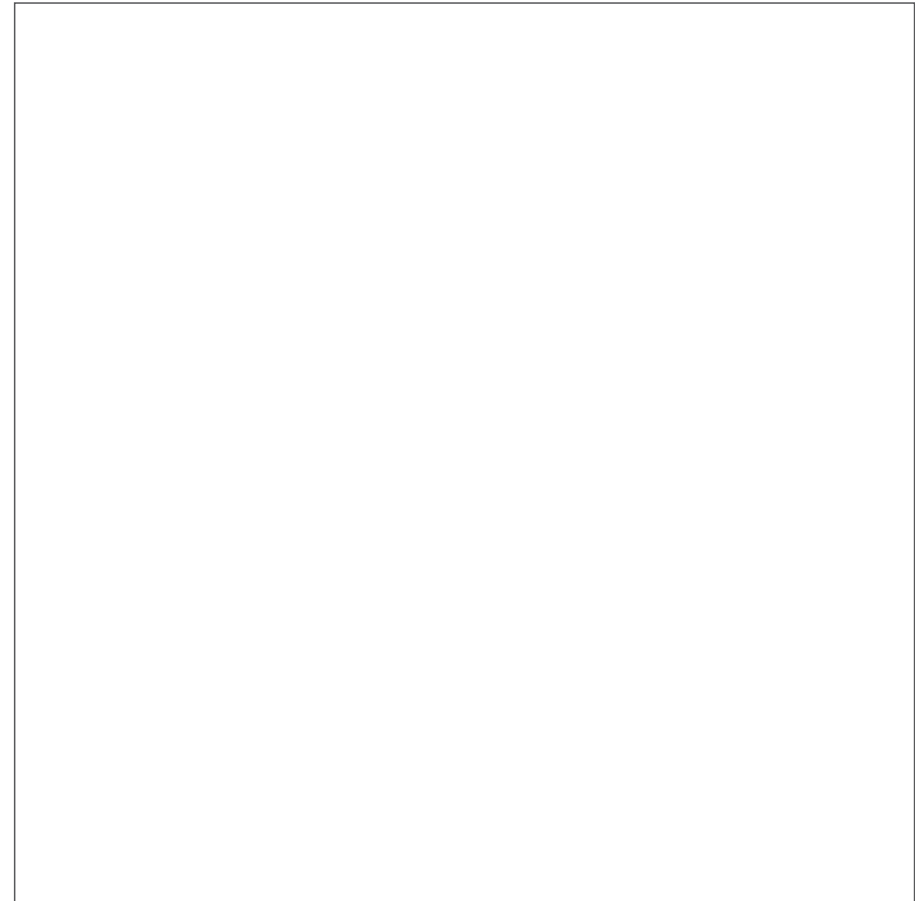
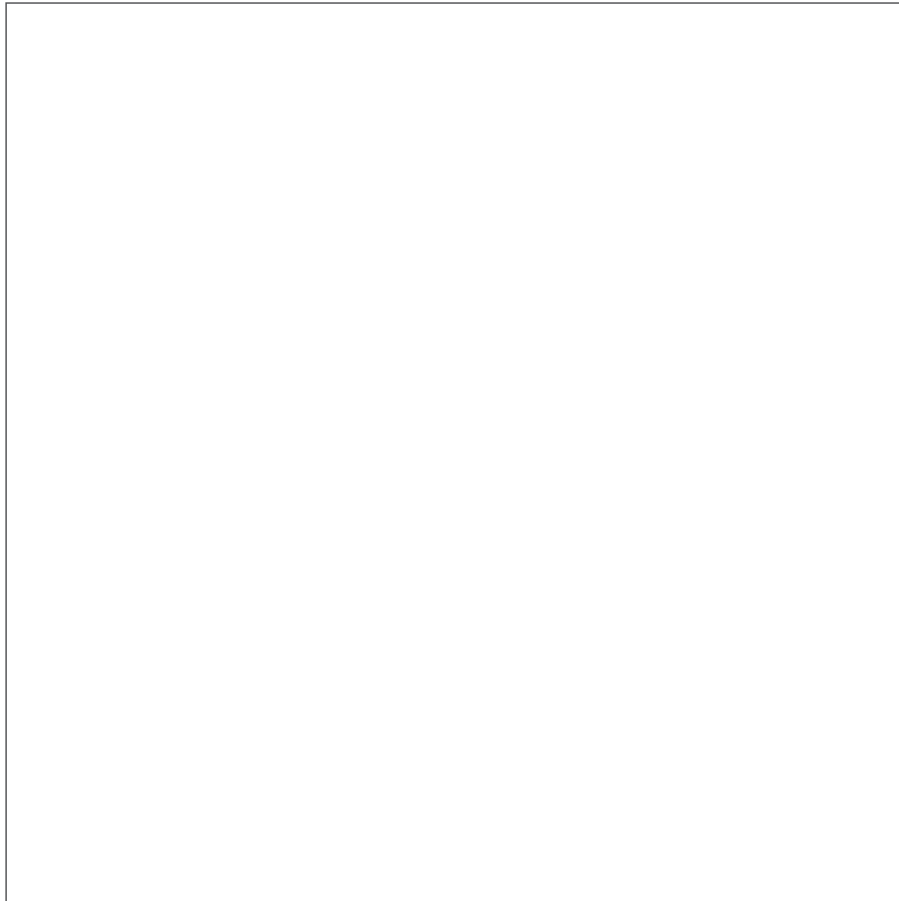

* <http://educationalclipart.blogspot.com/2011/03/decorative-letters-a3.html>

Visas manas nodarbošanās ir bijušas saistītas ar radošām lietām. Skolotājs, dzejnieks, kultūras darbinieks, režisors, scenogrāfs, scenārists, tērpu skiču autors, gaismotājs, skaņu operators, skatuves strādnieks, teātra un filmu aktieris, A.Paulāna tautas lietišķās mākslas studijas vadītājs, Latgales kultūras vēstures pētnieks un zinātnieks, muzeja darbinieks, J.Soiķāna Ludzas mākslas skolas veidotājs un direktors, jauno dzejnieku skolotājs un padomdevējs, gleznotājs. Latgales dēls.

All my occupations have always been related to creative things. A teacher, poet, culture worker, film director, stage designer, scenario writer, dress designer, lighting operator, sound technician, stage worker, theatre and film actor, director of A.Paulāns studio of national applied art, researcher and expert of the cultural history of Latgale, museum worker, establisher and director of J.Soiķāns Art School in Ludza, teacher and mentor of young poets, painter. Son of Latgale.

Все мои профессии были связаны с творчеством. Учитель, поэт, работник культуры, режиссер, сценограф, сценарист, дизайнер костюмов, осветитель, звукооператор, работник сцены, актер театра и кино, руководитель студии народного прикладного искусства А.Паулана, исследователь и знаток истории культуры Латгалии, создатель и директор Лудзенской художественной школы им. Ю.Сойкана, учитель и наставник молодых поэтов, художник. Сын Латгалии.

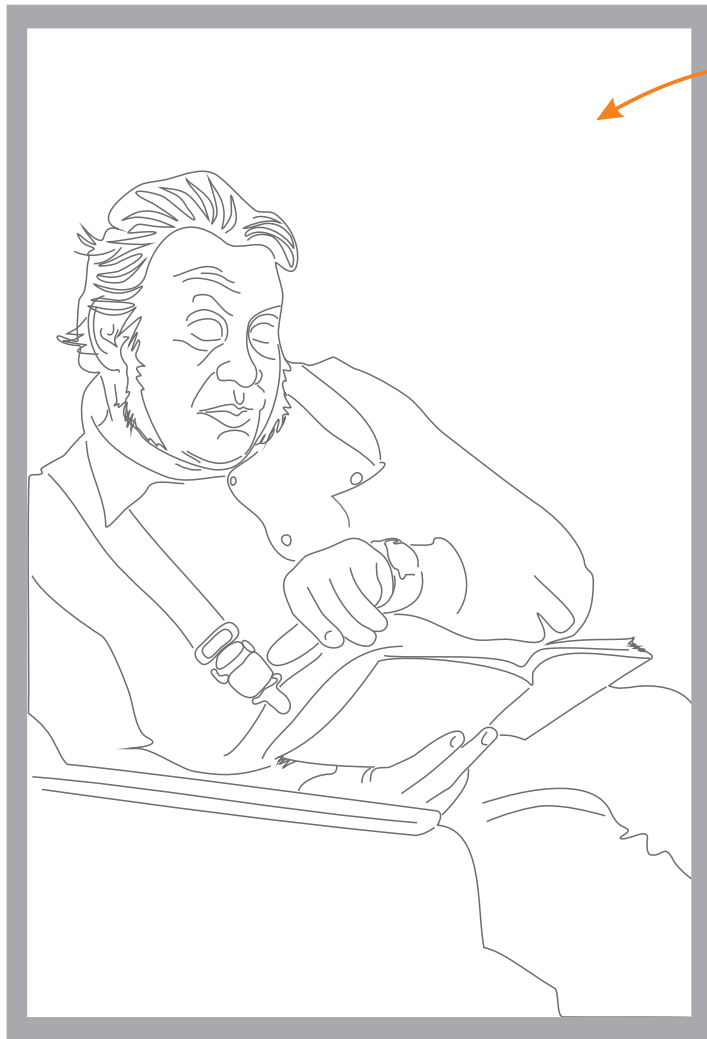

«Iniciālis» no latīņu valodas vārda *initialis* nozīmē «tas, kas ir sākumā»tie varbūt: 1) pirmie burti vārdā un uzvārdā, piemēram, AK (Antons Kūkojs) 2)kāda nosaukuma pirmie burti P.S. (*post scriptum – pēc rakstītā*) 3) īpaši noformēts jebkurš pirmais burts kādam vārdam. Monogramma - no grieķu valodas vārdiem MONOΣ – viens, ΓΡΑΜΜΑ – burts, ir zīme, kas tiek veidota no savstarpēji blakus novietotiem vai savītiem vārda un uzvārda pirmajiem burtiem. Monogrammas izmanto izšuvumos, metālkalumos, porcelāna rotāšanai, zīmoggredzenos, arī tetovējumos, apliecinot piederību kādai konkrētai personai. Jums redzamā monogramma ir renesanses mākslinieka Albrehta Dīrera izstrādātais paraksts mākslas darbiem. **Kvadrātos uzzīmē savu vai Antona Kūkoja iniciāli un monogrammu.**

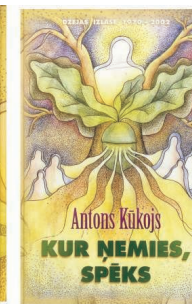
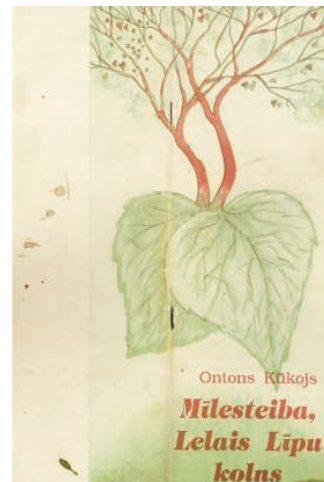
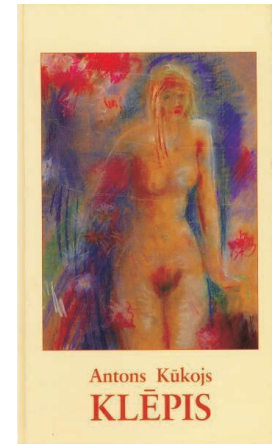
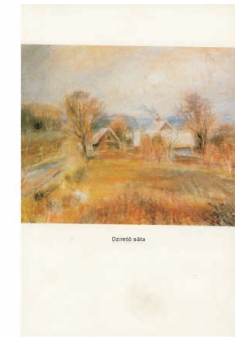
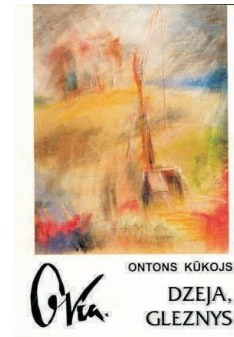
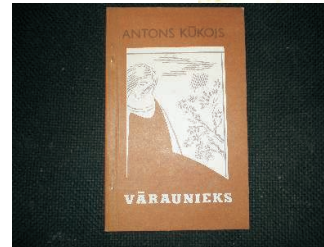
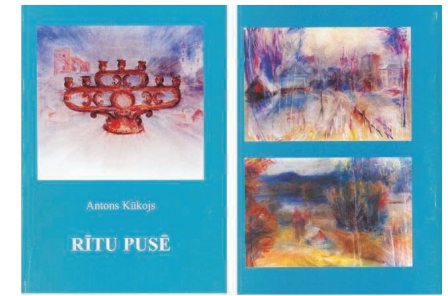
“Initials” comes from the Latin language meaning “beginning” and its meanings can be: 1) first letters of the name and surname, e.g. AK (Antons Kūkojs); 2) first letters of words in a phrase, e.g. P.S. (*post scriptum – ‘after the text’*); 3) first letter of any word, bearing special ornament. “Monogram” comes from the Greek words MONOΣ – one, and ΓΡΑΜΜΑ – letter, and it means a symbol made of first letters of name and surname, placed or wound together. Monograms are used in embroidery, metal forging, porcelain ornaments, signet rings and in tattoos to certify belonging to a particular person. You can see a monogram of the Renaissance painter Albrecht Dürer, which was developed for signing his art works. **In the squares draw your own or Antons Kūkojs' initials and monogram.**

Слово «инициал» происходит из латинского языка – *initialis* значит «начальный». Значения слова: 1) первые буквы имени и фамилии, напр. АК (Антонс Кукойс); 2) первые буквы обозначения, например, P.S. (*post scriptum – после написанного*); 3) первая буква любого слова с особым оформлением. «Монограмма», от греческого MONOΣ – один, ΓΡΑΜΜΑ – буква, означает символ, построенный из первых букв имени и фамилии, расположенных рядом или переплетенных друг с другом. Монограммы используются в вышивке, чеканке, украшении фарфора, перстнях с печаткой, а также в татуировках, чтобы указать на принадлежность какому-то конкретному лицу. Монограмма, которую вы видите – это подпись для художественных работ художника Ренессанса Альбрехта Дюрера. В квадратах нарисуй свои инициалы и монограмму. **Можешь нарисовать монограмму и инициалы Антона Кукойса.**

Vārdu burvis jeb ilustrācija dzejolim Word magician, or poem illustration Волшебник слов, или иллюстрация к стихотворению

izkrāso
kā es lasu dzeju

Pirmo reizi spalvu rakstniecībā es iemēģināju, kad mācījos 9. klasē. Rakstīju gan romānu par dzimtās sādžas ļaužu agrāko laiku dzīvi, gan dzeju. Ik mēnesi pa kladei. Latviešu valodas skolotāja manu veikumu īpaši nenovērtēja, vien uzšņāpa “Mācies gramatiku, tad domā par rakstīšanu.” Lai gan toreiz es nozvērējos: “Ne rakstīšu, ne arī nolādēto gramatiku mācīšos!” Gramatikā gan īpaši neiedziļinājos, bet uzrakstīju gan vairākas dzejas un prozas grāmatas. “Māla vezums”, “Sovā saimī”, “Mīlesteiba lielās Līpu kolns”, “Klēpis”, “Kur ņemies spēks”, “Oka”, “Septiņkalne”, “Mūžs Latgales kultūrā”.

I tried to set pen to paper, when I was a 9th grade pupil. I wrote a novel about life of people at my native village many years ago and poems. A notebook a month. My teacher of the Latvian language didn't assess my accomplishment very high, just muttered: “Learn grammar first, and then think about writing”. Though I forswore: “I won't write, nor will learn the damned grammar!” I didn't get deep into grammar, but I've written several books of poems and prose.

Впервые я попробовал себя в литературе, когда учился в 9 классе. Писал роман о жизни людей родной деревни много лет назад, стихи. По большой тетради в месяц. Учительница латышского языка особо не оценила мое старание, только пробурчала: «Учи грамматику, а потом думай о сочинительстве.» Я тогда зарекся: «И писать не буду, и грамматику проклятую учить тоже не буду!» В грамматику я не углублялся, но написал несколько книг стихов и прозы.

Kai nabadzeiba sirdi apjēmuse,
Un pukst jai leidza cyta nabadzeiba...
Veikals aiztaiseits,
Ni konfekšu, ni siļču nūpērkt navar.
Lats svaidōs kabatōs

Un nazynu, kū darēt!
Nabadzeiba.
Trejs leli lūki apleik apskrējuse,
Pa tukšōm ryupneicom,

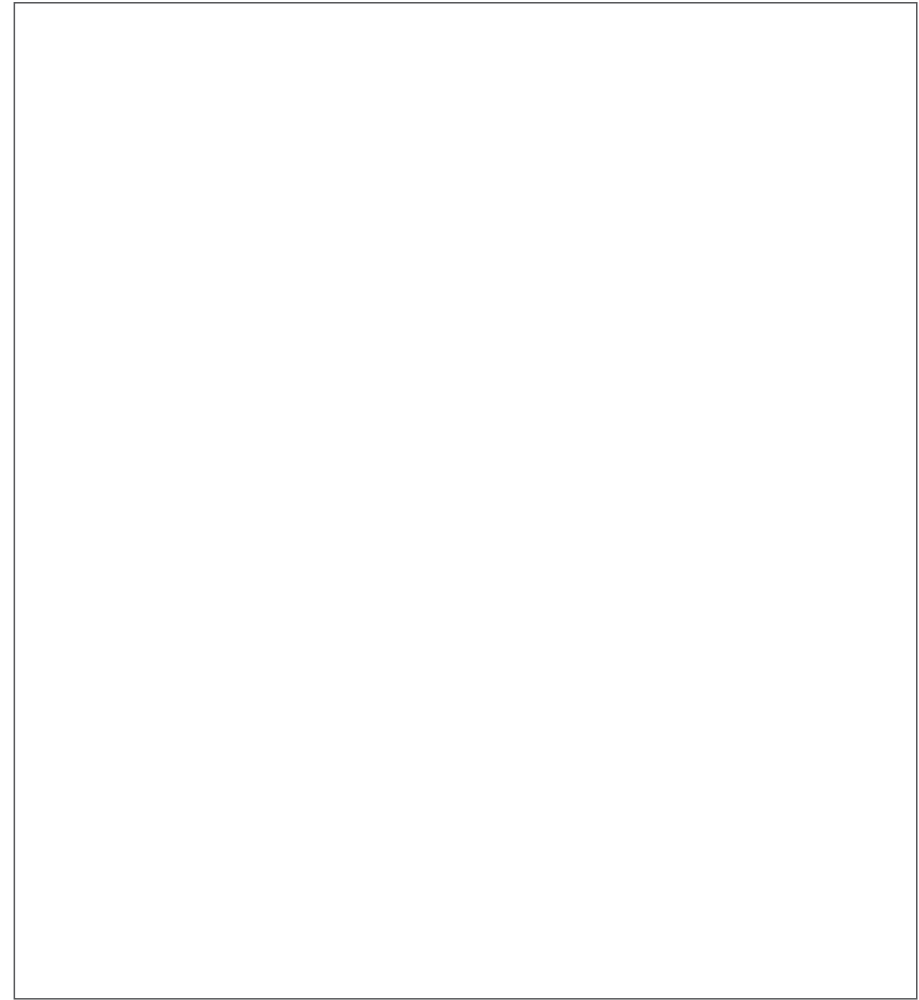
Pa sagryvušom sātom. –
I navar izsašķērt, -
Svīst latu dabasūs
Vai nūpērkt glōzi saulis puču sāklu?

Два сердца в бедности стучат...
Магазин закрыт,
Ни конфет, ни селедки.
Лат в кармане свистит,
А что делать – не знаю!

Бедность бег развела
Три круга в никуда.
По домам – ни к кому,
По садам – ни к чему.

И ни как не пойму,
Лат куда?
В небеса?
Или всё-таки семечки щелкнуть...

*te uzzīmē ilustrāciju
manam dzejolim*

Ilustrācija ir attēls, zīmējums, kas paskaidro tekstu. Pirmajās manās dzejas grāmatās vizuālo rotu izstrādā mākslinieki O.Bērziņš, P.Gleizdāns, I.Mikuča. Vēlāk šim darbam ķeros klāt pats. Izmantoju savu pastelgleznu reprodukcijas un J.Soikāna Ludzas mākslas skolas audzēkņu darbus.

Uzzīmē ilustrāciju manam dzejolim!

The illustration is an image explaining the text. My first poetry books were visually ornamented by artists O.Bērziņš, P.Gleizdāns, I.Mikuča. Later I tackled this matter myself. I used the reproductions of my pastel paintings and J.Soikāns Ludza Art School's pupils' works.

Draw an illustration for my poem.

Иллюстрация – это изображение, поясняющее текст. Визуальное украшение моих первых сборников стихов разрабатывали художники О.Берзиньш, П.Глейзданс, И.Микуча. Позднее я сам занялся этим делом. Использовал репродукции своих картин и работ воспитанников Лудзенской художественной школы им. Ю.Сойкана.

Нарисуй иллюстрацию к моему стихотворению.

izkrāso
pavasari

Zīmēt man patika jau no skolas laikiem. Mākslinieks Jānis Unda manu vēlmi pamanīja un atbalstīja. Mēs vēlāk bieži kopā braucām gleznot plenērā, jo īpaši pie Rāznas ezera. Mani pirmie darbi bija akvareļtehnikā. Kad tika nodibināta Ludzā mākslas skola, kurā es strādāju (pareizāk teikt – dzīvoju) par direktoru, es atsāku gleznot, bet nu jau ar pastelkrāsojumiem. Man gribējās palūkoties caur savu gleznotāja skatījumu uz vietām, saistītām ar novada kultūrvēsturi. Gleznu cikls “Rupaiņa zeme”, Miķeļa Bukša dzimtā puse – Baltinava u.t.t. Es neesmu pat saskaitījis, cik gleznas ir tapušas, bet lielāko daļu no tām es esmu uzdāvinājis.

I've liked drawing since school times. Artist Jānis Unda noticed my desire and supported me. Later, we often went to paint *en plein air*, especially by Lake Rāznas. My first works were watercolour paintings. When Ludza Art School was established, where I worked (or better to say – where I lived) as the director, I started to paint again, but in pastel. I wanted to see the places related to the cultural history of the region with painter's eyes. Cycle of paintings “Rupaiņa zeme” (Latv. for *Rupainis' land*), Miķelis Bukš's native places – Baltinava village, etc. I haven't counted how many paintings have been born, but I gifted the largest part of them.

Мне нравилось рисовать еще со школьных времен. Художник Янис Унда заметил мое желание рисовать и поддержал его. Позже мы часто вместе ездили рисовать на пленэр, особенно к озеру Разнас. Мои первые работы были выполнены акварелью. Когда была создана Лудзенская художественная школа, где я работал (а правильнее сказать – жил) директором, я опять вернулся к рисованию, на этот раз пастельными мелками. Мне хотелось взглянуть на места, связанные с историей культуры края, по-своему – взглядом художника. Цикл картин «Земля Рупайниса», родной край Микелиса Букша – Балтинава и т.д. Я даже не считал, сколько появилось картин, но большую их часть я подарил.

izkrāso
vasaru

Pirmo reizi lielākam skatītāju lokam izrādu savus darbus kopizstādē ar skolotāju Jāni Undu un skolas biedru Pēteri Gleizdānu 1952.gadā Nautrēnu vidusskolā. Tad 1958.gadā Kārsavā un 1959.gadā Daugavpilī. Zīmēšanas albuma lieluma akvareļtehnikas darbus “Varakļānu ainava”, “Stogoršņu ezers” un “Aizteternieku vecā rija”. Man patika vērot kā gaisma spēlējas dabā un gadalaiki nomaina viens otru. Ludzas ainava ir attēlota ziemā, **bet tu izkrāso, kā tā varētu izskatīties pavasarī. Dzimtās mājas pagalmā Rudukos ir rudens zelta apmirdzētš, bet kādu tu redzi to vasaras rieta saulē, kad zied liepas un smaržo viss pagalmš?**

First time, when I exhibited my works to the general public, was a joint exhibition with my teacher Jānis Unda and schoolmate Pēteris Gleizdāns in Nautrēni Secondary School in 1952. Then, in 1958 in Kārsava and in 1959 in Daugavpils. Watercolour paintings “Varakļāni landscape”, “Lake Stogoršņu” and “Old kilnhouse in Aizteternieki”. I liked observing the play of light in nature and the sequence of seasons. In the landscape of Ludza there is winter, but paint it as if was spring. The yard of the native home in Ruduki has golden autumn illumination, but how do you see it in the summer sunset light, when lime-trees are in blossom and the entire yard is smelling sweet?

Впервые я показал свои работы более широкой публике на совместной выставке с учителем Янисом Ундой и школьным товарищем Петерисом Глейзданом в 1952 году в Наутренской средней школе. Потом в 1958 году в Карсаве и в 1959 году в Даугавпилсе. Это были акварельные работы «Вараклянский пейзаж», «Озеро Стогоршни» и «Старый овин в Айзтетерниеках». Мне нравилось наблюдать игру света в природе и смену времен года. На пейзаже Лудзы видна зима, а ты его раскрась так, чтобы это была весна. Двор родного дома в Рудуках освещен золотом осени, а каким ты его видишь в свете летнего заката, когда цветут липы и благоухает весь двор?

te arī

*ieraksti lodzīgos
filmu nosaukumus*

Toreiz nebija ne televizoru, kur nu vēl datori un internets. Pirmās filmas “Tarzāns”, “Admirālis Ušakovs”, kuras es skatījos, tika izrādītas skolā. Logu aptumšošanai mēs no mājām stiepām segas. Bet ilgi nebija jāgaida, kad es pats sāku veidot pirmo kino lentu – ekrānizēt A.Pumpura eposu “Lāčplēsis”. Matemātikas burtnīcas divas vidējās lapas sašķērētas strēmēlēs un ar vārīta kartupeļa palīdzību salīmētas lentē. Divos pamatīgos ruļļos sazīmēta ik eposa rindiņa. Pa vasaru lentes ruļļi tika nobāzti stūra kastē, bet izrādījās, ka arī pelēm filma bija dikti patikusi, it sevišķi ar novārīto kartupeli salīmētās vietas.

There were no TV sets at that time, certainly no computers, no internet. The first films I saw – “Tarzan” and “Admiral Ushakov” – were shown at school. To obscure the windows we brought blankets from home. A little time passed and I started to make my first film – the screen version of A.Pumpurs' epic “Lāčplēsis”. Two middle pages of a maths exercise-book were cut into strips and were glued together into a tape with help of boiled potatoes. Every line of the epic was drawn in two solid rolls. In summer the tapes were trust into a box, but it turned out that mice had liked the film very much, especially the places that had been glued with boiled potatoes.

В то время не было телевизоров, где уж там компьютеры и интернет. Первые фильмы «Тарзан» и «Адмирал Ушаков» я увидел в школе. Мы таскали из дома одеяла, чтобы затемнить окна. Создания моей первой киноленты долго не пришлось ждать – это была экранизация эпоса А.Пумпура «Лачплесис». Два внутренних листа тетради по математике были разрезаны на полоски и с помощью вареной картошки склеены в ленту. На двух основательных рулонах была зарисована каждая строчка эпоса. Летом рулоны были сложены в ящике в углу, но оказалось, что фильм очень понравился мышам, а особенно места, склеенные вареным картофелем.

zīmē un krāso
kādas preces
varētu būt veikalā

Kad es izaugu, piedalījos gan filmu scenāriju veidošanā TV filmām “Rūto saule, rūto bite” (1983) un “Mālā viss mūžs” (1990), gan par lomu atveidotāju divās mākslas filmās. Atbilstoši attēliem iepriekšējā lappusē, atšifrē filmu nosaukumus un ieraksti tos. Izkrāso filmas “Cilvēka bērns” kadru, kurā Kazačs, kuru es attēloju, ir Šmuškina veikalā. **Kādas preces varētu tur nopirkt? Konfektes? Cepumus? Kūkas? Traukus?**

When I grew up, I took part in creation of scenario for TV films “Rūto saule, rūto bite” (1983) (Latv. for *The sun adorns, the bee adorns*) and “Mālā viss mūžs” (1990) (Latv. for *The whole life in clay*), and as an actor in two feature films. Look at the illustrations in the previous page and guess titles of the films and write them down. Colour the shot of the film “Human child”, where Kazačs (it was my role) is in Shmushkin's shop. **What could you buy in the shop? Sweets? Biscuits? Cakes? Dishes?**

Когда я вырос, участвовал в создании сценариев к телефильмам «Rūto saule, rūto bite» (1983, лат. *Украшай солнце, украшай пчела*) и «Mālā viss mūžs» (1990, лат. *Вся жизнь из глины*), а также сыграл в двух художественных фильмах. Посмотри на изображения на предыдущей странице, разгадай названия фильмов и напиши их. Раскрась кадр из фильма «Дитя человеческое», в котором Казачс, роль которого я играл в этом фильме, зашел в магазин Шмушкина. **Что можно было бы купить в этом магазине? Конфеты? Печенье? Пирожные? Посуду?**

«Kai rosas pilīnī atstaroj saule, tai tautas muokslas darynuojumā atviz tautys radūšuo gora spāks, tautas kulturas boguoteiba. Tautas muoksla ir naizseikstūšu, myužeiigu vērteibu olūts, kas veļdzej un baroj myusdīnu muokslinīciskuos kulturas saknes. Tuopēc šys olūts svāts.»

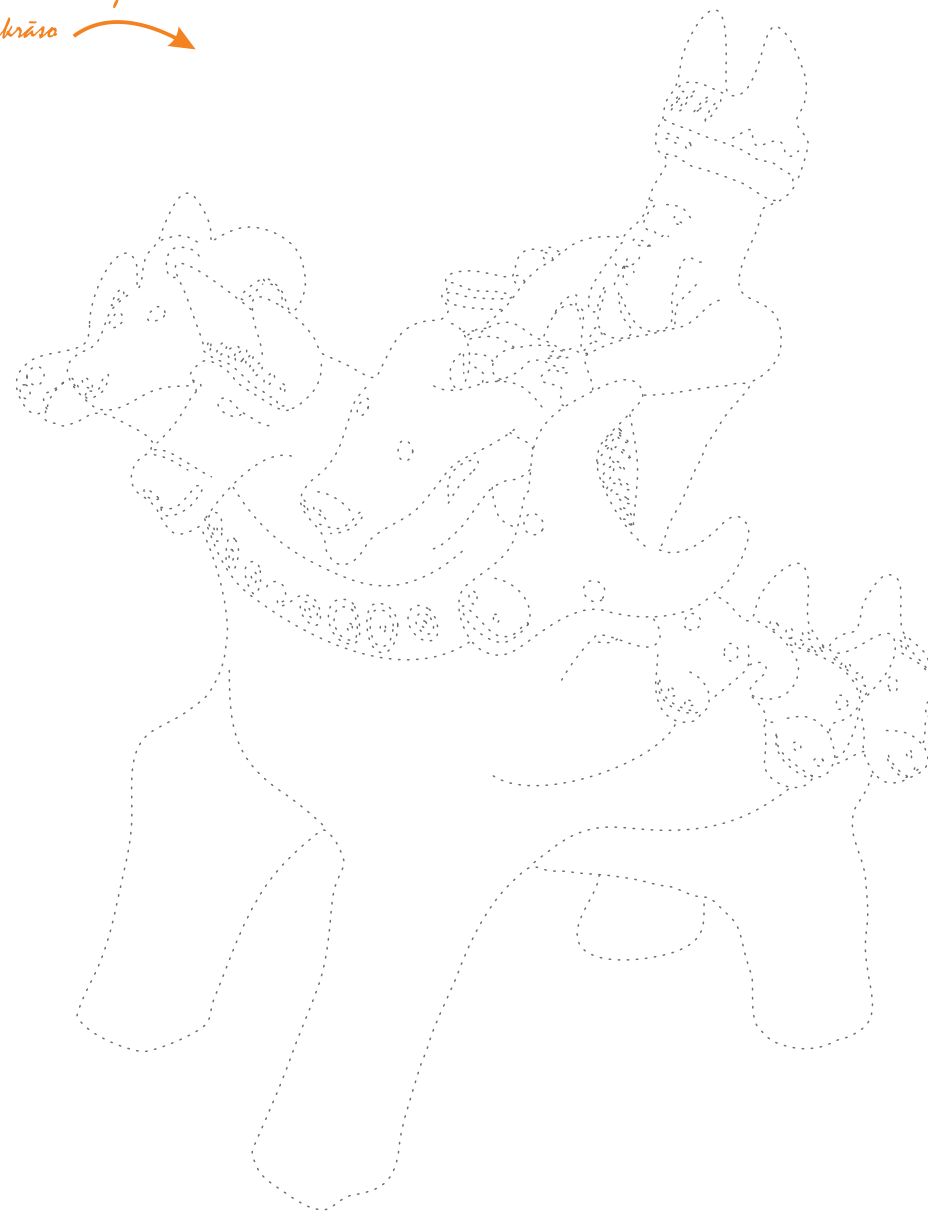
Jānis Pujāts

Kopā ar mākslas zinātnieku Jāni Pujātu iepazinās ar daudziem Latgales keramiķiem - podniekiem vecmeistariem: Andreju Paulānu, Polikarpu Čerņavski, Polikarpu un Staņislavu Vilcāniem, Ādamu Kāpostiņu, Antonu (sen.) un Pēteri Ušpeļiem, Antonu Šmulānu un daudziem citiem. Vienkārši, mīļi, patiesas apbrīnas cienīgi vīri, sastrādātām rokām, sagumušiem pleciem, sirmiņiem bārdas rugājiem uz vaigiem, tomēr ar kādām sirsnīgām, šķelmīgi smaidošām acīm un pārlicinošu valodu, kas uz podnieka virpas un uguns kristībās pārvērtā mālu par podiem, bļodām, krūzēm, sālnīcām, medauniekiem, ķērnēm, šķīvjjiem, svečturiem, svilpauniekiem: no vienkāršajām pīlītēm, suguliņiem, līdz teiksmainajiem daudzgalvainajiem rumakiem – ar preciniekiem, muzikantiem, ķēniņiem...

Together with art historian Jānis Pujāts I learnt a lot about many ceramicists of Latgale – potters old masters: Andrejs Paulāns, Polikarps Čerņavskis, Polikarps and Staņislavs Vilcāns, Ādams Kāpostiņš, Antons (sen.) and Pēteris Ušpelis, Antons Šmulāns and many others. Simple, attractive men, deserving true delight, with weary hands, the bent back, the grey stubble on the cheeks, but what sincere, playfully smiling eyes and convincing language they possess! They, who on the potter's wheel and through fire baptising converted clay into pots, bowls, mugs, salt-cellars, honeypots, churns, plates, candlesticks, whistles: starting with plain ducks, horses to fabulous many-headed steeds with matchmakers, musicians, kings...

Вместе с историком искусства Янисом Пуйатом я познакомился со многими латгальскими керамиком – мастерами гончарного дела: с Андреем Пауланом, Поликарпом Чернявским, Поликарпом и Станиславом Вилцанами, Адамом Капостиным, Антоном (стар.) и Петерисом Ушпелями, Антоном Шмуланом и многими другими. Простые, приятные мужчины, заслуживающие настоящего восхищения, с натруженными руками, сутулой спиной, седой щетиной на щеках, но с такими проникновенными, лукаво улыбающимися глазами и убедительной речью! Они на гончарном круге и в крещении огнем глину превращали в горшки, чаши, кружки, солонки, горшочки для меда, маслобойки, тарелки, подсвечники, свистульки: от простых уток, лошадок до загадочных многоголовых лошадей – со сватами, музыкантами, королями...

savieno punktus ar līniju
un izkrāso

Tu arī tagad vari atrast, kāds teiksmains un cikgalvains rumaks ir baltā lapā ieslēpies. Savieno punktiņus secībā, papildini zīmējumu, ja vēlies, un izkrāso.

Now you also can find the fabulous and many-headed steed that has hidden in the white paper. Connect the numbers in ascending order, complete the drawing, if you want, and colour.

Ты тоже можешь сейчас найти сказочного и многоголового коня, который спрятался на белом листе. Соедини цифры в порядке возрастания, дополни рисунок, если хочешь, и раскрась.

1991. gada pavasarī avantūrista gars, kas bija stiprāks par šaubām, palīdzēja Ludzā no nekā radīt mākslas skolu. Radošu, brīvu, priecīgu kopābūt vietu māksliniekiem, bērniem un viņu vecākiem. Skolas pastāvēšanas pirmajos gados, tā ceļoja pa Stacijas ielu Ludzā no vienas vietas uz otru, līdz atrada stabilu mājvietu 1875. gadā Felicianovas muižnieka M.Plēna celtajā ēkā ar četrām baltām kolonnām pie ieejas durvīm. Mākslas skolai ir lieldraugs - mākslinieks Juris Soikans (1920-1995), kura vārdā viņa ir nosaukta. Desmit gadus esmu bijis skolas direktors un iedvesmotājs. 2009. gadā skolas īstenotais sadarbības projekts ir stimuls mākslas skolas dzimšanai Baltkrievijas pilsētā Glubokoje. Un 2014. gadā abas skolas satiekas te: grāmatā par mani Antonu Kūkoju un mākslinieku Jazepu Drozdoviču. **Izkrāso skolu un izrotā to par godu Ziemassvētkiem, iededz gaismiņas logos, kad ir visgarākā nakts un visīsākā diena!**

In spring 1991, the adventurer's spirit, which was stronger than doubts, helped to establish an art school in Ludza, which appeared from nothing. A creative, free, joyful place for artists, children and their parents to be together. During the first years of its existence the school had travelled along Stacijas Street in Ludza from one place to another till it found its home in Felicianova landlord M.Plēn's built house with four white columns by the front door. It was erected in 1875. The Art School has got a great friend – artist Juris Soikans, and it was named in his honour. I have been the school director and inspirer for ten years. In the year 2009, a cooperation project was realised, which resulted in establishment of the art school in Glubokoye town in Belarus. And in 2004, both schools have met here: in the colouring book about me – Antons Kūkojs – and artist Jazep Drozdovich. **Colour the school and decorate it for Christmas, light its windows, when the night is the longest and the day is the shortest.**

Весной 1991 года дух авантюриста, который был сильнее всех сомнений, помог из ничего создать в Лудзе художественную школу. Творческое, свободное, радостное место для художников, детей и их родителей для совместного времяпровождения. В первые годы своей работы школа путешествовала по улице Стацияс в Лудзе с одного места в другое, пока не нашла свой дом в здании с четырьмя белыми колоннами у входа, которое в 1875 году построил помещик М.Пленс из Фелицианова. У художественной школы есть большой друг – Юрис Сойканс, в честь которого она и была названа. 10 лет я был директором и вдохновителем школы. В 2009 году проект по сотрудничеству стал стимулом к созданию художественной школы в городе Глубокое в Беларуси. И в 2004 году школы встретились здесь, в книжке-раскраске обо мне – Антоне Кукойсе – и художнике Язепе Дроздовиче. **Раскрась школу и укрась ее к Рождеству, зажги свет в окошках в самую длинную ночь и в самый короткий день в году.**